

بازخوانی نئوآنتی‌سمیتسم مبته بر آنتی‌سمیتسم

مهدي كاظميان

چکیده

این مقاله به بررسی مفهوم "آنتی‌سمیتسم" یا ضدیت با قوم یهود در سه عصر کلاسیک، رنسانس و مدرن پرداخته، مفروضات، انگاره‌ها و مصادیق این مفهوم را در هر دوره، شرح می‌دهد. همچنین به مقومات "نئو آنتی‌سمیتسم" می‌پردازد که پس از سه واقعه "انتفاضه"، "کنفرانس دوربان" و "حادثه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱" شکل گرفت. از این منظر، نئوآنتی‌سمیتسم یک سناریوی خودساخته صهیونیستی است.

این نوشته در ادامه به نکات زیر اشاره دارد
الف - آنتی‌سمیتسم از بعد جغرافیایی مفهومی اروپایی است و از لحاظ فرهنگی در سنت مسیحیت قرار دارد.

ب - آنتی‌سمیتسم با آنتی‌صهیونیسم از اساس تفاوت و تعارض دارد.

ج - صهیونیسم با تحریف تاریخ، اتهام ضدیت مسیحیان با قوم یهود در قرون وسطی را به جهان اسلام در قرن حاضر نسبت می‌دهد و از این مسئله برای مظلوم‌نشان دادن خود و سرکوب انتفاضه فلسطین بهره‌برداري می‌کند.
کلیدواژه‌ها: آنتی‌سمیتسم، نئوآنتی‌سمیتسم، تحریف تاریخ

مقدمه

اصطلاح آنتی‌سمیتسم متشکل از سه جزء آنتی، سمیت و ایسم است. جزء اول این اصطلاح به معنای مخالفت، معارضة و ضدیت، جزء دوم آن ماخوذ از سامی به معنای قوم یهود و پسوند

ایسم به معنای ایده در قالب گرایش کلی است. بنابراین آنتی‌سمیت‌یسم به صورت کلی در برگرفته هر گونه ابراز تنفر نسبت به یهودیان و در قالب کنش‌های رفتاری و گفتاری است. آنتی‌سمیت‌یسم بر پیشداوری متعصبانه علیه یهودیان متکی است که از طریق بروز احساس تنفر، خشم و یا کینه توزی علیه یهودیان به عنوان وارثان فرهنگ، تاریخ و مذهب یهود در هر نقطه از جهان در قالب بیان و رفتار نمود می‌یابد.^(۱) با این حال آیا عناصر مفهومی آنتی‌سمیت‌یسم تا پیش از ظهور هزاره جدید و تلاش صهیونیسم برای بهره‌برداری از آن در عصرهای تمدنی بشر یکسان بوده یا از تحولاتی چند برخوردار بوده است؟ تحقیق ذیل با طرح این فرضیه، که آنتی‌سمیت‌یسم در سه عصر کلاسیک، رنسانس و مدرن دارای انگاره‌های مختص به خود بوده و این انگاره‌ها دارای مصادیق و مدل‌های ویژه‌ای است، زمینه‌های چگونگی ساختمندی و شکل‌گیری نئوآنتی‌سمیت‌یسم مبتنی بر بازخوانی و ساختمندی انگاره‌های آنتی‌سمیت‌یسم را فراهم سازد.

عامل اصلی ساختمندی نئوآنتی‌سمیت‌یسم تلاش نظریه پردازان صهیونیست در برقراری پیوند میان انتفاضه الاقصی با تشدید حملات به اصطلاح آنتی‌سمیتیک علیه یهودیان در سراسر جهان است که نتیجه‌ای پنهان جز درگیر کردن یهودیان اقصی نقاط جهان در بحران انتفاضه و استفاده از منابع قدرت آنان در راستای سرکوب جنبش ملت فلسطینی و در واقع پرداختن تاوان مظلومیت تاریخی یهود از سوی فرزندان فلسطین به همراه نخواهد داشت.

به این تعبیر، حاصل تلاش نظریه‌پردازان صهیونیست صرف‌نظر از پر کردن فاصله منطقی موجود میان آنتیسمیتسم و صهیونیست و در واقع بهره‌برداری از آنتیسمیتسم برای مظلوم جلوه دادن صهیونیسم، به کارگیری حربه آنتیسمیتسم به عنوان انتقال میراث بجا مانده از روابط خصمانه جهان غرب یا مسیحیت با یهودیان، جهان اسلام است که از طریق متهم کردن مسلمانان اقصی نقاط جهان به اجرای اقدامات به اصطلاح آنتیسمیتسمی علیه یهودیان جهان به دلیل جانبداری آنان از فلسطینیان مطرح می‌شود.

آنتیسمیتسم کلاسیک پیش از ظهور عصر تجدید

آنتیسمیتسم در عصر کلاسیک متأثر از دو انگاره اصلی است که در صورت تلقی آن به عنوان دال می‌توان مدلولاتی را برای آن در نظر گرفت. اولین انگاره، غیربشری و شیطان قلمداد کردن یهودیان^(۲) و تلقی آنان به عنوان نیروی شیطانی و منبع همه شرارتها^(۳) است. این بخش از انگاره‌های آنتیسمیتسم از نظریات دینی و مذهبی بخصوص روابط مسیحیان و یهودیان متأثر است. در واقع از آنجا که یهودیان معتقد هستند، مسیحیان پیش از گرویدن به دین مسیح (ع) در زمره پیروان دین یهود بودند و با گرویدن به آیین او به جرگه شرک پیوستند از سوی مسیحیان به لعن حضرت عیسی متهم شدند و از آنجا که توهین به پیامبر خدا، عملی شیطانی محسوب می‌شود، یهودیان به عنوان اصحاب شیطان و یا شیطان معرفی شدند. مبتنی بر این انگاره، اتهامات دیگر مسیحیان

به یهودیان از جمله تکفیر و قتل حضرت عیسی و تلاش برای نابودی دین مسیح بر شیطانی قلمداد کردن رفتار یهودیان و تلقی آنان به عنوان منبع همه شرارتها دلالت دارد. به همین دلیل صرفنظر از هرگونه اقدام خصمانه علیه یهودیان به عنوان شدیدترین مصادیق آنتیسمیتسم، وضع قوانین متعدد از سوی مسیحیان در راستای محدود کردن فعالیت یهودیان نیز از مصادیق آنتیسمیتسم شناخته می‌شود. یکی از مهمترین مصادیق و مدلولات معرفی شده از سوی یهودیان به دلیل اتهام به دشمنی آنان با مسیح و بنابراین غیربشری و شیطانی قلمداد کردن یهودیان، اتهام به صلیب کشاندن حضرت عیسی و میخکوب کردن مسیحیان است. مطابق این مدلول به عنوان دال آنتیسمیتسم یهودیان صرف نظر از به صلیب کشیدن حضرت عیسی، به میخکوب کردن سایر مسیحیان اقدام کنند تا تصویر به صلیب کشیده شدن حضرت مسیح تجدید شود. در کنار ترویج این ایده، اتهام کشتن کودکان مسیحی برای یادآوری مجدد مشقت مسیح و یا استفاده از خون آنها در داروهای شفابخش از جمله مصادیق این انگاره محسوب می‌شود که پیامدی جز ابراز خصومت مسیحیان علیه یهودیان به همراه نخواهد داشت.^(۴) از دیگر مدلولات مهم این انگاره اتهام استفاده از خون غیریهودیان در نان فطیر است. اندیشه خون فطیر در گفتمان مذهبی به این معنا است که یهودیان در یکی از اعیاد خود به نام عید فطیر به مدت یک هفته از خوردن نان مایه‌دار نهی می‌شوند. مسیحیان مدعی هستند در تهیه این نان، که به

نان فطیر معروف است، خون کودکان غریبه‌یودی استفاده می‌شود.^(۵) در همین راستا مسیحیان به استنادات تاریخی ذکر شده که بر این مفهوم دلالت دارد همچون واقعه سالهای ۱۱۱۴ - ۱۸۴۹ و ۱۹۱۱ اشاره می‌کنند.^(۶) یکی دیگر از انگاره‌های آنتی‌سمیت‌یسم عصر کلاسیک اذعان به هرگونه باوری است که به موجب آن تصور شود یهودیان قدرت باورنکردنی دارند و در تلاش هستند از طریق توطئه بر دیگران حکومت کنند.^(۷) این بخش از انگاره‌های آنتی‌سمیت‌یکی متأثر از سود تفسیر از ایده قوم برتر یهودیان است. ایده قوم برگزیده مبتنی بر تحریفات و تفسیرات ارائه شده از تلمود دال بر انتخاب قوم یهود از میان سایر اقوام بشر و ارائه قدرت به آنان از سوی خداوند است. بدیهی است این ادعا از سوی یهودیان، زمینه‌ساز تنفر از سوی جهان غریبه‌یود و مقاومت در برابر چیرگی و استیلاي آنان می‌گردد.^(۸) از مهمترین مصادیق و مدلولات معرفی شده از سوی یهودیان به عنوان نشانه‌های قدرت باورنکردنی یهودیان، اتهام ایجاد گتوها برای ممانعت از تضعیف قدرت آنان توسط این قوم است. هرچند واژه گتو به معنای تمرکز یهودیان در منطقه‌ای ویژه نخستین بار در سال ۱۵۱۶ در «ونیز» ایتالیا ابداع شد، اشاره به زندگی یهودیان در قلعه‌های ویژه آن چنانکه در تاریخ اسلام نیز به آن اشاره شد، بیانگر زندگی جداگانه یهودیان از اغیار^(۹) است. بنابراین مبتنی بر مدلول این انگاره آنتی‌سمیت‌یسم گتو نماد محله‌های یهودی نشین است

که از سوی خود یهودیان برای ادامه برتری و حفظ منافع آنان ایجاد شده بود.^(۱۰) این در حالی است که یهودیان ضمن اشاره به گتو به عنوان نماد تحمیل وضع ویژه و محدود کننده برای ساکنان یک محله یهودی‌نشین به نمونه‌های تاریخی اشاره می‌کنند که مطابق با آن یهودیان علی‌رغم ارتباط با دنیای خارج در طول روز، ناگزیر بودند در طول شب در گتوها حضور یابند و تخطی از حضور شبانه در گتو مشمول مجازات بود.^(۱۱) در هر صورت ایجاد گتوها و وضع قوانین الزام‌آور برای تشخیص و تعیین هویت یهودی در ارتباطات روزمره میان آنان با مسیحیان از دیگر مصادیق این انگاره محسوب می‌شود که پیامد آن جلوگیری از تصدیق پست‌های مهم حکومتی توسط یهودیان به عنوان سایر رفتارهای آنتی‌سمیتیسی است.^(۱۲)

آنتی‌سمیتسم در عصر رنسانس

انگاره اصلی آنتی‌سمیتسم پس از قرون وسطی در آغاز عصر نوزایش که به معنای پایان عصر فئودالیسم یا زمین‌محوری و آغاز عصر مرکانتیلیسم^(۱۳) یا تجارت‌محوری است، طمع‌ورزی یهودیان برای کسب پول و استثمار دیگران است. بخشی از ریشه‌های این انگاره به تأثیرپذیری تحولات این دوره از عصر کلاسیک متأثر از آراء و نظریات دینی باز می‌گردد. به همین دلیل دایره المعارف بریتانیا از «بیزاری اقتصادی» رهبران کلیسا در کنار تعصب مذهبی آنان به عنوان دلایل عمده آنتی‌سمیتسم یاد می‌کند که نمود آن در

عرصه‌هایی چون تجارت، بازرگانی و بانکداری ظاهر می‌شود. مطابق مفهوم این انگاره در عصر سودمحوری و تجارت، یهودیان در تلاش برای سیطره اقتصادی بر دیگران، انسان‌هایی پولدار، طماع و حریص معرفی می‌شوند. بنابراین از آنجا که مطابق با دین یهود، دریافت بهره پول از غریبه‌دو، عملی مجاز و مشروع تلقی می‌شود، بیزاری اقتصادی از آنان در پیوند با انگاره طمع‌ورزی یهودیان برای کسب پول و استثمار از مصادیق و رفتارهای معرفی شده‌ای است که در زمره آنتی‌سمیتیسیم قرار می‌گیرد. یهودیان برای اشاره به مصادیق یا مدلولات یهود آزاری در عصر رنسانس به دو مورد اشاره می‌کنند: اولین مدلول وقوع پوگرام^(۱۴) یا نسل‌کشی یهودیان است. پوگرام به معنای قوم‌کشی، کلمه‌ای روسی است که به معنای صاعقه، خشم شدید و قلع و قمع دشمن است. در واقع از آنجا که جمعیت فراوان یهودیان در زمان روسیه تزاری بستر مناسبی برای فعالیت اقتصادی و سودآوری آنان فراهم کرد، نارضایتی عمومی از وضعیت نابسامان اقتصادی روسیه، زمینه مناسبی برای قیام علیه یهودیان، مصادره اموال و نسل‌کشی آنان را فراهم ساخت. بر این مبنا می‌توان به پوگرام کیشیف^(۱۵) اشاره کرد. از سوی دیگر بخشی از پیامد این پوگرام در وضع قوانین جدید علیه یهودیان همچون محدودیت فعالیت بازرگانی و تجاری و کوچ اجباری نمود یافت.^(۱۶) دومین مدلول این انگاره انتشار پروتکل زعمای صهیون است. یهودیان مدعی هستند انتشار پروتکل زعمای صهیون به عنوان

يك مدرک آنتی‌سمیتیک است که توسط يك فرد روسي مبتني بر انگاره سلطه و نفوذ يهوديان در قرن ۱۹ تدوين شد. اين پروتکل که در ۲۴ فصل تدوين گرديده است به راه‌هاي تسلط بر جهان و استثمار غريهوديان دلالت دارد.

آنتی‌سمیتيسم در عصر مدرن

انگاره اصلي آنتی‌سمیتيسم مدرن برخلاف آنتی‌سمیتيسم کلاسيک و مذهبي براساس نظريات علمي و شبه‌علمي تنظيم و ترسيم شد. در واقع به دنبال ظهور عصر جديد، که در آن مبناي هويت به جاي مذهب بر ملیت و نژاد استوار بود، مفهوم برتري ملل در قالب نظريات برتري نژادي مورد بازخواني قرار گرفت. در اين مقطع برخلاف عصر قبل از تجدد، که در آن کلیسا به عنوان مظهر تمایزگذاري و جایگاه احراز صلاحیت شناخته می‌شد، مبناي تحول آنتی‌سمیتيسم ویژگیهاي علمي و شبه‌علمي است. انگاره اصلي آنتی‌سمیتيسم در اين دوره تلقي يهوديان به قومي با عنوان نژاد پست است. مطابق مفهوم اين انگاره، يهوديان از نژادي پست هستند و معايب فيزيکي آنان همچون داشتن بيني خم شده، چشمهاي چشمک‌زن، دندانهاي به هم فشرده، گوشهاي برجسته، پاهاي پهن، زانوهاي گرد، پاشنه‌پيش از حد بيرون آمده و نیم تنه بلند آنان حکايت از ویژگیهاي پست و حقير آنان دارد. (۱۷)

صرف نظر از اين دیدگاه، که در کتاب «فرانسه يهودي» به آن اشاره شده است، ژوزف چمبرلن در کتاب «تکوين قرن ۱۹» از يهوديان به عنوان منحط‌ترين نژاد روي زمين ياد کرد.

متأثر از این انگاره‌ها و بخصوص نظریه بقای برتر داروین، ایدئولوژی نازیسم در راستای ارتقای جایگاه و حفظ برتری نژاد آریایی ظهور یافت. مطابق این ایدئولوژی، جایگاه یهودیان به عنوان نژاد و مخربان فرهنگ و اندیشه که از هیچ حق حیاتی برخوردار نیستند در مقابل جایگاه نژاد آریایی به عنوان نژاد خالق تمدن و گروه‌هایی که علی‌رغم عدم خلاقیت می‌توانند در حفظ و تداوم دستاوردهای نژاد تمدن‌ساز مؤثر باشند، قرار می‌گیرد.^(۱۸) اولین مصداق و مدلول این انگاره که از سوی یهودیان مورد تبیین قرار گرفته نابودی سیستماتیک و دسته‌جمعی یهودیان اروپا است. یهودیان مدعی هستند این اقدام پس از طرح و اجرای سیاست جداسازی و اخراج، اذیت و آزار، حمله به اماکن یهودی، اعمال محدودیت بر ورود یهودیان به دانشگاه‌ها و مدارس از سوی رژیم نازی در قالب دو تصمیم‌گیری محقق شد. اولین تصمیم عملی برای نابودی دسته‌جمعی یهودیان، تیرباران یهودیان بود. قتل‌عام یهودیان در این اردوگاه‌ها از طریق استفاده از گاز و سپس جسدسوزی قربانیان از طریق کوره‌های آدم‌سوزی صورت می‌گرفت.^(۱۹) آنان مدعی هستند تا زمان شکست رژیم نازی در حدود دو سوم از یهودیان اروپا معادل ۶ میلیون نفر در «شواآ»،^(۲۰) جان خود را از دست دادند.^(۲۱) دومین مصداق این انگاره تجدید نظرطلبی در هولوکاست یا ایده نابودی سیستماتیک یهودیان است. یهودیان مدعی هستند که انکار هولوکاست نیز یکی دیگر از مصادیق و مدلولات آنتی‌سمیتسم در عصر مدرن به

شمار می‌آید؛ چرا که مطابق این انگاره، انکار کنندگان^(۲۲) هولوکاست پژوهش‌های تاریخی صورت پذیرفته در مورد واقعه هولوکاست را بی‌اعتبار تلقی می‌کنند و تبلیغ هولوکاست را بر مدارک جعلی و افتراآمیز مبتنی می‌دانند. انکار کنندگان معتقدند هیتلر هرگز قصد نداشتن یهودیان را نداشته است،^(۲۳) بلکه راه‌حلی برای مسأله یهوداسکان آنان در شرق بوده است.^(۲۴)

انگاره‌های اصلی نئوآنتی سمیتسم

اصطلاح نئوآنتی سمیتسم متشکل از دو جزء اصلی نئو و آنتی سمیتسم است. بنابراین از آنجا که آنتی سمیتسم دربرگیرنده هرگونه تنفر نسبت به یهودیان است جزء اول این اصطلاح به معنای بازخوانی انگاره‌های اصلی آنتی سمیتسم و تحول معنایی آن را خصومت علیه یهودیان دیاسپورا^(۲۵) به سمت همه یهودیان از جمله «ملت یهود در اسرائیل» است. به این تعبیر انگاره‌های نئو آنتی سمیتسم از طریق همسان‌انگاری با انگاره‌های آنتی سمیتسم اعم از شیطانی‌قلمدادکردن یهودیان، توطئه و داعیه‌نژادی یهودیان منجر به اعمال خصومت علیه همه یهودیان بویژه یهودیان اسرائیل خواهد شد.

در اینجا سعی می‌شود ضمن برقراری پیوند میان منافع یهودیان دیاسپورا و ملت یهود از ائتلاف جدید میان افراطیون و اسلام‌گرایان برای رویارویی با یهودیان در سراسر جهان سخن گفته شود. زمینه‌های ایجاد این گفتمان مبتنی بر نظم بخشی به گزاره‌های مختلف پیرامون

و ساختمان‌د کردن نئو آنتی‌سمیتسم متأثر از سه رویداد مهم تاریخی است: اولین رویداد به برگزاری کنفرانس دوربان و در نتیجه به ادعای یهودیان، متهم شدن رژیم صهیونیستی به نژادپرستی باز می‌گردد. دومین رویداد، آغاز انتفاضه الاقصی و تشدید حملات آنتی‌سمیتیکی علیه همه یهودیان و سومین رویداد واقعه ۱۱ سپتامبر است. بنا بر آنچه گفته شد در این مقطع رژیم صهیونیستی و حامیان آن تلاش کردند به ترسیم انگاره‌های جدید آنتی‌سمیتسم و ساختمان‌د کردن نئو آنتی‌سمیتسم پردازند.

مروری بر زمینه‌های ساختمان‌د نئوآنتی‌سمیتسم

همان گونه که پیشتر ذکر شد، سه دیدگاه مختلف درباره‌ی زمینه‌های شکل‌گیری نئو آنتی‌سمیتسم از سوی حامیان صهیونیسم مطرح شده است. حاخام جاناتان ساکس^(۲۶) استاد دانشگاه کمبریج^(۲۷) مدعی است ظهور نئو آنتی‌سمیتسم از حادثه ۱۱ سپتامبر و متهم شدن همه یهودیان اعم از یهودیان ساکن اسرائیل و یا خارج آن به دخالت در این حادثه متأثر است.^(۲۸) در حالی که دیوید ماتاس^(۲۹) از مقامات سازمان یهودی بنای بریث کانادا و نویسنده یهودی کتاب «عبارات خونین»^(۳۰) ضمن اشاره به پیامدهای کنفرانس جهانی مبارزه با نژادپرستی در دوربان آفریقای جنوبی و محکومیت اسرائیل به نژادپرستی،^(۳۱) نتیجه این کنفرانس را تبدیل شدن آنتی‌سمیتسم به آنتی‌صهیونیسم و در نتیجه تشدید خصومتها علیه

همه یهودیان جهان معرفی می‌کند. (۳۲) صرف نظر از دو دیدگاه مذکور، که جانبداری از رژیم صهیونیستی در آن کاملاً ملحوظ است و استناد برخی از مقامات اسرائیل به آن (۳۳) بنیامین نتانیا هو از رهبران بلند پایه رژیم صهیونیستی مدلول نئو آنتی سمیتسم را خصومت علیه یهودیان اروپا از زمان «کناره‌گیری فلسطینیان از دیپلماسی و مذاکره و گرایش به سوی توسل به خشونت از طریق انتفاضه الاقصی» معرفی کرد. مطابق این دیدگاه نظر به اینکه حکومت اسرائیل و صهیونیسم از زمان تأسیس دولت یهود، معمول بوده است، وجه تمایز نئو آنتی سمیتسم از آنتی سمیتسم بروز نارضایتی از همه یهودیان جهان در قالب انتقاد از اسرائیل است. به این تعبیر در مقطع کنونی نه تنها خصومت علیه اسرائیل به حداکثر خود رسیده، بلکه تشخیص وجه افتراق آن در قالب پذیرش آنتی سمیتسم از سوی جوامع پیشرفته اروپایی به آسانی مقدور است. در واقع از آنجا که وانمود می‌شود رفتار اسرائیل در برابر انتفاضه فلسطینیان نادرست است و اسرائیل «کشوری پلید» (۳۴) معرفی می‌شود، «خصومت علیه اسرائیل در سراسر جهان و بویژه در اروپا در قالب دشمنی علیه یهودیان نمود می‌یابد.»

دلیل نتانیا هو برای اثبات این نگرش کوتاهی اروپاییان برای اظهار مخالفت صریح با دشمنی علیه یهودیان (۳۵) در کنفرانس جهانی مبارزه با نژادپرستی دوران سازمان ملل در سپتامبر ۲۰۰۱ است. (۳۶) بنابراین در حالی که مدلول انگاره اصلی آنتی سمیتسم آن گونه که

در واقعه هولوکاست در قرن ۲۰ نمود یافت، خصومت علیه یهودیان و نابودی آنان توسط نازی‌ها بود به تعبیر مقامات رژیم صهیونیستی در گفتمان نئو آنتی‌سمیتیسیم اسرائیل یک رژیم نازی و فلسطینیان به عنوان یهودیان جدید قربانی هولوکاست معرفی می‌شوند. (۳۷) با این حال باید به این نکته توجه داشت که علی‌رغم اتفاق نظر درباره‌ی سه حادثه یادشده به عنوان زمینه‌های ساختمان نئو آنتی‌سمیتیسیم از سوی اندیشمندان صهیونیست، آرای و نظریات دیگری در مورد این موضوع وجود دارد. بطور نمونه یکی دیگر از نظریه‌پردازان نئو آنتی‌سمیتیسیم مدعی است ریشه‌های تاریخی کشف نئو آنتی‌سمیتیسیم متأثر از اعلام نتایج تحقیق در مورد بمبگذاری مرکز جامعه یهودیان در بوینس آیرس پایتخت آرژانتین متأثر است. مطابق این دیدگاه پس از اینکه قاضی جوانو جوزگالیانو (۳۸) قاضی پرونده آمیا یافته‌های خود را درباره‌ی دخالت عناصر ایرانی در این حادثه افشا کرد و در واقع تصمیم‌گیری رهبران این کشور برای هدف قرار دادن مرکز یهودیان در آرژانتین را علی‌ساخت، مشخص شد، مقامات یک کشور بیگانه تصمیم گرفته‌اند تا انتقام رفتار اسرائیل را از طریق هدف قرار دادن یهودیان ساکن در کشورهای خارجی بگیرند. بنابراین نئوآنتی‌سمیتیسیم بر این امر دلالت دارد که همه یهودیان صرف‌نظر از دیدگاه‌های خود درباره‌ی اسرائیل مقصر بوده، باید پاسخگوی اعمال اسرائیل و حتی پرداخت‌کننده هزینه‌های موجودیت آن باشند. (۳۹)

انگاره و مدلول‌های نئوآنتی‌سمیتیسم

همان گونه که پیشتر متذکر شدیم نئوآنتی‌سمیتیسم به دلیل ماهیت خود، که بر انگاره‌های خاصی از آنتی‌سمیتیسم مبتنی است از طریق ساختمان‌دهی و تحول مفهومی ناگزیر در پیوند با انگاره‌های آنتی‌سمیتیسم قرار می‌گیرد. به همین دلیل برای شناخت انگاره‌های حاکم بر آن ناگزیر به ترسیم این ساختمان‌دهی هستیم. به همین منظور چگونگی برقراری پیوند میان خصومت علیه یهودیان به عنوان مفهوم آنتی‌سمیتیسم باید از طریق مصادیق و مدلول‌های آن مورد ارزیابی قرار گیرد. اولین مدلول این انگاره شیطانی قلمداد کردن یهودیان و اسرائیل (هر دو) است. مطابق دیدگاه جدید در حالی که در گفتمان کلاسیک (پیش از ظهور عصر تجدید) انگاره اصلی آنتی‌سمیتیسم بر غیربشری و شیطان قلمداد کردن یهودیان دلالت داشت در اینجا حامیان صهیونیسم سعی در نشان دادن این مطلب دارند که نئوآنتی‌سمیتیسم بر شیطان یا رفتار شیطانی یهودیان و اسرائیل هر دو دلالت دارد. مطابق با این انگاره شیطان قلمداد کردن اسرائیل با این ایده در ارتباط است که اسرائیل و یهودیان علیه اعراب و مسلمانان توطئه کرده‌اند و مهمترین مانع در برقراری صلح هستند؛ برای نمونه آبراهام فاکسمن^(۴۰) رئیس انجمن ضد افترا ضمن اشاره به بازیابی انگاره‌های آنتی‌سمیتیسم مدلول جدید آن را در محکومیت اسرائیل در قطعنامه‌های سازمان ملل اعلام کرد که معنایی به غیر از «شیطانی قلمداد کردن اسرائیل نخواهد داشت.»^(۴۱) بنابراین از آنجا

که کشورهای اروپایی نیز از این قطعنامه‌ها حمایت می‌کنند، ترسیم نمادهای ضداسرائیلی (۴۲) برای مخالفت با حضور یهودیان ریاسپورا در این کشورهای همچون توصیف شارون به خوک به کار گرفته می‌شود؛ «آنتی‌سمیتسم جدید پیامدی غیر از خصومت علیه همه یهودیان و اسرائیل نخواهد داشت. (۴۳) دومین مدلول این انگاره در قالب توطئه یهودیان و اسرائیل برای سیطره بر جهان معرفی می‌شود. اگر در آنتی‌سمیتسم اذعان به قدرت باور نکردنی یهودیان و تلاش آنها برای حکومت بر دیگران، نشان دشمنی با یهودیان به شمار می‌آید در آنتی‌سمیتسم جدید تلاش یهودیان برای تسخیر جهان به همدستی با اسرائیل تعبیر می‌گردد. مطابق این دیدگاه در نئو آنتی‌سمیتسم صهیونیسم به عنوان سردسته امپریالیسم معرفی می‌شود که درصددیافتن جای پای برای غلبه بر خاورمیانه است (۴۴) و امریکا به عنوان اجرا کننده این توطئه صهیونیستی توسط یهودیان تسخیر شده است؛ (۴۵) به عبارت دیگر به زعم حامیان صهیونیسم، نئو آنتی‌سمیتسم صهیونیست را شکل جدیدی از توطئه جهانی یهود برای تسلط بر جهان معرفی می‌کند و نئو آنتی‌سمیتیتها از همان استدلال‌ها و دلایل آنتی‌سمیتیک سنتی دال بر توطئه جهانی یهود برای تسلط بر کل دنیا، پروتکل دانشوران صهیون و جنایتکار بودن یهودیان و تلاش آنها برای کسب پول و استثمار دیگران بهره می‌برند. (۴۶) صرف نظر از اشاره به اشکال جدید آنتی‌سمیتسم به عنوان دلیلی برای وجود آن حامیان صهیونیسم به استدلال‌ها پراکنده‌ای در این زمینه اشاره می‌کنند. بخشی از این

ادله ضمن اشاره به رشد فعالیتهای آنتی سمیتیک بعد از يك وقفه طولانی به بازسازی آنتی سمیتیسیم در قالب نئو آنتی سمیتیسیم دلالت دارد؛ برای نمونه انجمن ضد افترا در امریکا مدعی شد در حالی که فعالیتهای آنتی سمیتیک در ایالات متحده در خلال سالهای ۱۹۹۷ تا ۱۹۹۸ به میزان ۵۲ درصد کاهش یافته بود از سال ۲۰۰۱ شدت این حملات به گونه ای چشمگیر افزایش یافت و حتی در پنج ماه اول سال ۲۰۰۲ نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۰۱ به میزان ۱۱ درصد افزایش یافته است. (۴۷) همچنین بنابر اظهارات نویسنده مقاله «آنتی سمیتیسیم جهانی» در حالی که در سال ۲۰۰۱، ۲۸۵ رویداد آنتی سمیتیک اتفاق افتاده است که ۵۷ مورد از آنها در قالب خشونت فیزیکی بوده در حالی که در سال ۲۰۰۲، ۴۲۳ رویداد آنتی سمیتیک به وقوع پیوسته است که ۱۱۲ مورد آن را خشونتهای فیزیکی تشکیل می دهد. (۴۸)

بهره برداری رژیم صهیونیستی از طرح گفتمان نئوآنتی سمیتیسیم

همان گونه که پیشتر ذکر شد، طرح نئوآنتی سمیتیسیم به عنوان سپر دفاعی اندیشه صهیونیسم از سوی حامیان رژیم صهیونیستی مطرح شده است. در واقع صهیونیست ها در تلاش هستند با بزرگنمایی خطرهای نوع جدید آنتی سمیتیسیم، که هم یهودیان دیاسپورا و هم شهروندان اسرائیل، هر دو را در بر می گیرد، زمینه های ایجاد ائتلاف با یهودیان دیاسپورا را فراهم کند تا از طریق تبدیل آنها به لابی صهیونیست منافع اسرائیل تأمین شود.

در همین راستا پس از طرح و ترویج ایده‌های به اصطلاح نئو آنتی سمیتیسیمی در ژانویه ۲۰۰۳ سمیناری با حضور مقامات رژیم صهیونیستی و اندیشمندان حامی صهیونیست برای تأسیس یک «نهاد بین‌المللی برای مبارزه با اشکال جدید آنتی سمیتیسیم»^(۴۹) برگزار شد^(۵۰) که نتیجه آن تأسیس تریبون هماهنگی برای رویارویی با آنتی سمیتیسیم^(۵۱) است. اعضای اصلی این سازمان شامل وزیر آموزش و پرورش، وزیر خارجه اسرائیل، مسئول دفتر نخست‌وزیری رژیم صهیونیستی، مقامات آژانس یهود، انجمن ضدافترا، کنگره جهانی آمریکا و بنای بریث وظیفه دارند از طریق هماهنگی با نهادهای دولتی اسرائیل و سازمانهای یهودی در جهان به رویارویی با این پدیده در اقصی نقاط جهان بپردازند.^(۵۲)

جمع‌بندی

کلیات این نوشتار در پاسخ به چگونگی ساختمانندی و شکل‌گیری نئوآنتی سمیتیسیم تدوین شد برای اثبات فرضیه مبني بر اینکه نئو آنتی سمیتیسیم با بازخوانی و ساختماند کردن آنتی سمیتیسیم (به معنای مخالفت با همه یهودیان اعم از یهودیان دیاسپورا و اسرائیل) توسط رژیم صهیونیستی در ارتباط است در ابتدا به شکل‌های مختلف آنتی سمیتیسیم در سه مقطع زمانی عصر کلاسیک، رنسانس و مدرن پرداخته شد تا زمینه‌های تحول مفهومی آن مشخص گردد. در واقع در ابتدا ضمن اشاره به دو انگاره اصلی آنتی سمیتیسیم در عصر ماقبل مدرن مبني بر غریب‌شری و شیطانی قلمداد کردن یهودیان و اتهام و اذعان به هرگونه باور دال بر اینکه

یهودیان قدرت باورنکردنی دارند، مدلولات هر یک از این دو انگاره یا جنبه‌های رفتاری آنتی سمیتیک مورد ارزیابی قرار گرفت. همچنین مبتنی بر این شیوه، انگاره‌های آنتی سمیتسم عصر رنسانس و مدرن و مصادیق آنها مورد بررسی قرار گرفت. سپس در بخش دیگر مقاله پس از اصطلاح شناسی نئو آنتی سمیتسم ابتدا زمینه‌های ساختمندی نئو آنتی سمیتسم مرور گردید. در آنجا به این نکته اشاره شد که سه رویداد اصلی «انتفاضه»، «کنفرانس دوربان» و «حادثه ۱۱ سپتامبر» به عنوان مبدأ زمانی نئو آنتی سمیتسم مطرح می‌شود. پس از آن دو انگاره اصلی نئو آنتی سمیتسم مبتنی بر بازخوانی انگاره‌های آنتی سمیتسم به تفصیل تشریح شد همچنین برای ترسیم چهره اصلی کارگزار این ساخت گفتمانی بهره‌برداری رژیم صهیونیستی از طرح گفتمان نئو آنتی سمیتسم برای ایجاد یک ائتلاف میان اسرائیل و یهودیان جهان و تبدیل آنان به لابی صهیونیسم مورد تحلیل قرار گرفت. در همین راستا به یکی از فعالیت‌های اصلی اسرائیل یعنی تأسیس سازمان ICCA با حضور سازمان‌های مختلف یهودی در سراسر جهان اشاره شد.

یادداشتها

۱- ستاک، سیروس. «سرخول یهود ستیزی به آنتی سمیتسم و صهیونیسم ستیزی» بولتن موسسه تحقیقات و پژوهش‌های سیاسی علمی ندا، (۱۳۸۱/۸/۱۹).

2- WWW. Japa.org (1Nov 2002).

3- WWW. Tau. Ac. Ilj Anti – Semitism / sow 2002-3 general.

۴- ستاک، همان.

۵- احمدی، محمد. «پژوهه صهیونیست»، صص ۱۶۰-۱۵۹.

۶- واقعه ۱۱۴۴ مشهور به قضیه ویلیام نروژ در داستان‌های کانتر بری نقل گردیده است. در این داستان به موضوع پذیرش این اتهام از سوی یهودیان و مجازات در نظر گرفته شده برای آنان

اشاره می‌شود. در واقعه ۱۸۴۹ به ناپدید شدن یک کشیک کاتولیک و اعتراف یک یهودی به کشتن و استفاده از خون وی استناد می‌شود و در واقعه ۱۹۱۱ داستان قتل یک کودک غیریهودی مورد توجه قرار می‌گیرد.

7- WWW. Jcpa. Org (1 feb 2003).

۸- سومبارت، به نقل از شهبازی، «زرسالاران یهودی و پارسی»
موسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی ۱۳۷۷ ج دوم، ص ۲۳۲-۲۳۳.

۹- احمدی، همان، ص ۱۵۶-۱۵۷.

۱۰- ستاک، همان، ص ۲۸.

11- Gentile.

۱۲- به ادعای یهودیان اولین قانون وضع شده در این مورد نخستین بار در قرن ۱۳ میلادی محقق شد. در سال ۱۲۱۵ چهارمین مجمع روحانیون کلیسا با تعیین یک نشان پوششی مشخص کننده برای یهودیان از حضور آنان در عرصه‌های مختلف ممانعت به عمل آورد. همگام با این محدودیت استفاده از کلاه مخروطی و پوشیدن لباسهای زرد و سایر قوانین محدودیت آور همچون منع ورود یهودیان به کلیسا، ممنوعیت راه رفتن در خیابانها در اعیاد مسیحی، حرمت کار در روز یکشنبه، ساختن کنیسه کم ارتفاع و بی‌آرایش به عنوان دیگر مصادیق آنتی‌سمیتسم معرفی می‌شود.

13- Merchantilism.

14- Pogram.

15- Kichiev.

۱۶- احمدی، همان، ص ۱۹۴.

۱۷- پورحسن، ناصر، «تحول مفهوم آنتی‌سمیتسم» بولتن مؤسسه تحقیقات و پژوهشهای سیاسی علمی نداء، (۱۳۸۱/۱۲/۱۳) ص ۱۳.

۱۸- صلاحی، ملک یحیی، «اندیشه‌های سیاسی غرب در قرن بیستم» (تهران: نشر قومس، ۱۳۸۱) ص ۱۱۸.

۱۹- پورحسن، همان، صص ۴۲-۴۱.

20- Shoa.

۲۱- اصطلاح عبری شواآ به معنای فاجعه بر واقع هولوکاست یا یهود سوزی توسط آلمان نازی دلالت دارد.

22- Negation nisma.

۲۳- لازم به ذکر است ادعای مطرح شده از سوی یهودیان مبنی بر انکار کلی هولوکاست و مسأله اسکان آنان از سوی همه تجدید نظر طلبان مطرح نشده است، لیکن از آنجا که این ادعا از سوی یهودیان مطرح می‌شود به نقد آن پرداخته شد.

۲۴- ستاک، همان، صص ۴۵-۴۶.

۲۵- Diaspora دیاسپورا به معنی آوارگی قوم یهود و سرزمین یهودی‌نشین ترجمه شده است، دیگر یهودیان خارج از اسرائیل.

26- Jonathan sacks.

27- Cambridge university.

28- WWW. Axt. Org. uk/essay / sacks 1.htm.

29- David matas.

30- Bloody words.

۳۱- به این نکته توجه شود که این نویسنده یهودی مدعی است «محکومیت اسرائیل به نژادپرستی» در کنفرانس دوربان عامل تشدید آنتی‌سیتسم است؛ هرچند این اظهارات ادعایی بیش نیست.

32- WWW. Icare. To / wcar/ smashes up. Htm.

۳۳- برای نمونه ناتان شارانسکی از مقامات رژیم صهیونیستی ضمن اشاره به ریشه‌های نئوآنتی‌سیتسم متأثر از ایده‌های حقوق بشر و اومانیت تجلی آن را در کنفرانس دوربان ذکر کرد و مدعی شد این کنفرانس در عوض بررسی مفهوم نژادپرستی به جشن آنتی‌سیتیکی تبدیل شد که در آن به جای محکوم کردن رفتارهای غیردموکراتیک کشورهای عربی در برابر شهروندان خود، سمت و سوی کنفرانس بر انتظار از اسرائیل متمرکز شد.

رك: به WWW. Indymedia. Org. uk. En.2003/12/28

34- Shitty country.

35- Anti- jewish.

36- WWW. Netan yahu. Org/new html.

37- Ibid.

38- Juan Jose Galeano.

39- WWW. Tau. Ac. Ilj Anti – Semitism/ saw 2002-3 general.

40- Foxman.

41- Ibid.

42- Anti- Israel.

43- WWW. Jepa. org sep 2003.

44- WWW. Jepa. Org. feb 2003.

45- WWW. Jepa. Org. sep 2003.

46- WWW. Ijcr. (2003/7/29).

47- WWW. Adl. Org (2003/8/11).

48- WWW Tau. Ac. Ilg knti. Semitism . saw 2002-3 general.

49- International forum for combating Antisemitism.

50- WWW. Antisemitism. Org. il/ English/ press.

51- Coordination forum for counterihg Antisemitism.

52- WWW. Antisemitism org. if / a bout. Htm.

